

ດ່າວວັນຕ້ຽນ ★ ສົມສະຫວາດ ເລີ້ງສະຫວັດ

ວັນ ແລະ ຄົນ ໃນປ່າລາວ

ສຳນັກພິມ ແລະ ຈຳຫນ່າຍປຶ້ມແຫ່ງລັດ

ດ່າວວັນຕ້ຽນ * ສົມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ

ວັນ ແລະ ຄົນ ໃນປ່າລາວ

ແປແລະຮຽບຮຽງ: ຈັນທິ ເດືອນສະຫວັນ

ພິມທີ່ ສຳນັກພິມແລະຈຳໜ່າຍປຶ້ມແຫ່ງລັດ
ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ, 2006

* ຄະນະຮັບຜິດຊອບພິມ ແລະຈຳໜ່າຍ : ຫນູໄຜ່ ກຸນລະວິງ

* ຄະນະຈັດຫຳ :

ພິມມີ ມິນຕີ

ສີສະຫວາດ ລາຊາສັກ

ບຸນໄຊ ວິງຈັນດີ

* ຄອມພິວເຕີ :

ວິງນະຄອນ ໄຊຍະລາດ

ດວງຈັນ ຊຸນລະລິກ

ຄູນມີໄຊ ພຣະສະຫວັດ

* ແຕ້ມໜ້າປົກ:

ຄຳສຸກ ແກ້ວມິ່ງເມືອງ

ຕາມ ຫ.ບ 130 / ພຈ / 06062006

ພິມທີ່ໂຮງພິມ : ສຳນັກພິມ

ຈຳນວນພິມ : 1.000 ຫົວ

ຂະໜາດ : 14 x 20 ຊມ

ຄຳນຳ

ຊຸມປີ 1968-1970, ເປັນໄລຍະຫົວລ້ຽວຫົວຕໍ່ຂອງການປະຕິວັດ, ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ແລະລູກມີ ໄດ້ສຸມທຸກກຳລັງແຮງທາງອາກາດ ແລະທາງບຶກບຸກໂຈມຕີ ບຽດຍິດເຂົ້າເຂດທີ່ຫມັ້ນຂອງການປະຕິວັດ ລາວໃນແຂວງຊຽງຂວາງ, ແຂວງຫົວພັນ ແລະ ບັນດາແຂວງທາງພາກ ເໜືອກໍຄືຖານທີ່ຫມັ້ນຂອງການປະຕິວັດຢູ່ທາງພາກໃຕ້ຂອງລາວ.

ນັ້ນແມ່ນການດື່ມຮົນຄັ້ງສຸດທ້າຍຂອງພວກຈັກກະພັດ ແລະລູກ ມີເພື່ອຫວັງກອບກູ້ເອົາກຽດສັກສີ ໃນເມື່ອກ້າວເຂົ້າໄປໂຕະເຈລະຈາ ໃນ ທ່າດີ. ແຕ່ພວກເຂົາຍິ່ງດື່ມຮົນຫລາຍເທົ່າໃດ ການປະລາໄຊກໍຍິ່ງຫນັກ ຫນ່ວງເຂົ້າທຸກມື້, ເຂດປົດປ່ອຍບໍ່ພຽງແຕ່ໄດ້ຮັບການປັບປຸງກໍ ສ້າງໃນທຸກດ້ານເທົ່ານັ້ນຫາກຍິ່ງໄດ້ຮັບການຂະຫຍາຍອອກໄປໃນທົ່ວ ປະເທດ. ໃນຂະນະດຽວກັນນັ້ນປະຊາຊົນຜູ້ຮັກຊາດ ທີ່ຢູ່ໃນເຂດຍິດ ຄອງຂອງຝ່າຍສັດຕູໄດ້ລຸກຮື້ຂຶ້ນຕໍ່ສູ້ຕ້ານການແຊກແຊງ ຂອງຈັກກະພັດ ອາເມລິກາ, ກອງກຳລັງປະກອບອາວຸດຝ່າຍຂວາ ໄດ້ຫັນປາຍປືນໃສ່ ນາຍຂອງພວກເຂົາ, ກຳມະກອນກໍທຳການຢຸດງານ ແລະ ດຳເນີນ ການຕໍ່ສູ້ດ້ວຍຮູບການຕ່າງໆຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ.

ເມື່ອສະຖານະການມີຄວາມອຳນວຍຄີແນວນັ້ນ, ທາງສູນກາງ ຝັກຈິ່ງແຕ່ງຕັ້ງຄະນະເສນາທິການຈຳນວນໜຶ່ງລົງໄປກວດກາ ແລະ

ຈັດຕັ້ງນຳພາຂະບວນການຂອງປະຊາຊົນຢູ່ທາງແຖບທົ່ງພຽງວຽງຈັນ
ແລະທົ່ວປະເທດ. ໃນຂະບວນດັ່ງກ່າວ ມີສະຫາຍ ສິມສະຫວາດ ເລັ່ງສະ
ຫວັດ ເຊິ່ງໃນເວລານັ້ນເປັນເລຂາຂອງສະຫາຍເລຂາທິການໃຫຍ່
ໂກສອນ ພິມວິຫານແລະ ສະຫາຍດ່າວວັນຕ້ຽນ ຊ່ຽວຊານຫວຽດນາມ.
ພ້ອມຄະນະໄດ້ເດີນທາງໄປປະຕິບັດ ຫນ້າທີ່ຢູ່ເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູ
ທີ່ແຂວງວຽງຈັນ ລວມທັງເຂດພູດອຍ, ທົ່ງພຽງ ແລະ ຊານເມືອງນະ
ຄອນຫລວງວຽງຈັນ, ແນໃສ່ສ້າງຮາກຖານປະຕິວັດ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າສະ
ພາບເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຢູ່ໃນເຂດຍຶດຄອງຂອງສັດຕູ ໃນບໍລິເວນນີ້.

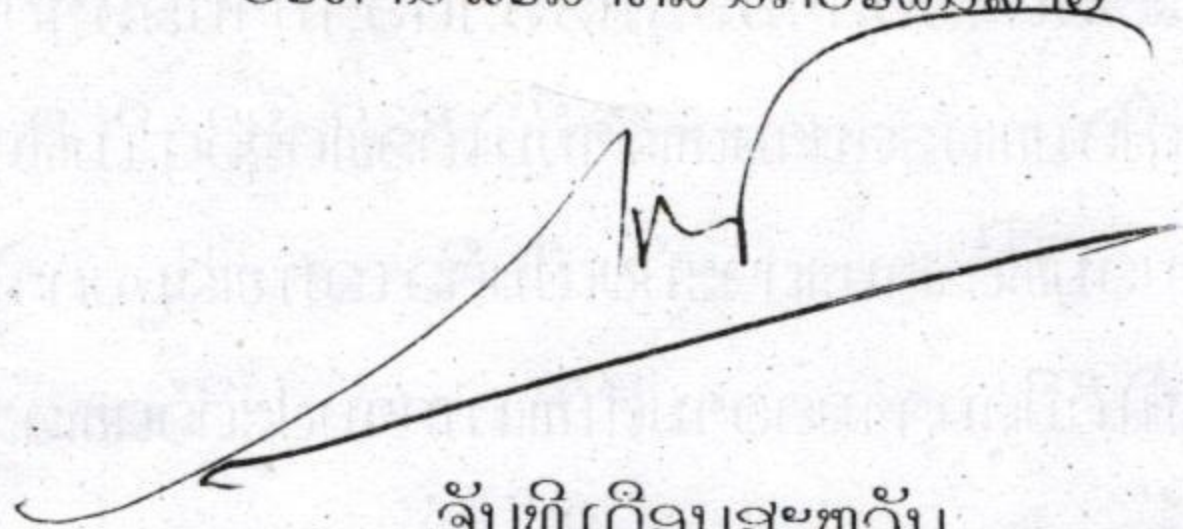
ການລົງໄປປະຕິບັດງານເທື່ອນີ້, ເປັນໄລຍະເວລາທີ່ຝ່າຍກົງກັນ
ຂ້າມ ພວມປ່ວງບ້າດິນຮົນດ້ວຍການສົ່ງກຳລັງອອກໄປສູ່ເຂດຊົນນະບົດ
ເພື່ອທຳການກວາດລ້າງ ປາບປາມຈັບກຸມປະຊາຊົນທີ່ເປັນຮາກຖານປະ
ຕິວັດ. ຍ້ອນແນວນັ້ນ ຄະນະຂອງສະຫາຍສິມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ ຈິ່ງ
ພົບກັບອຸປະສັກນາໆປະການ. ໃນເວລາພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານ
ສະບຽງອາຫານ, ເຄື່ອງນຸ່ງຫົ່ມ, ຂາດຢູ່ກຢາໃນການປິ່ນປົວ ຊ້າບໍ່ພໍຢູ່
ໃນຄະນະພັດເກີດມີຫນອນບ້ອນໄສ້ (ໄສ້ເສີກ) ທໍລະຍົດຕໍ່ການປະຕິວັດ
ໄປຍອມສັດຕູ ແລະເຮັດໃຫ້ຄະນະເກືອບເອົາຊີວິດບໍ່ລອດ, ແຕ່ດ້ວຍ
ຄວາມເປັນໃຈຂອງປະຊາຊົນພື້ນຖານ, ຍ້ອນມີພະນັກງານອາວຸໂສທີ່ເຄີຍ
ມີບົດ ຮຽນການເຄື່ອນໄຫວຢູ່ແນວຫລັງຂອງສັດຕູເຊັ່ນ: ພໍ່ທິດທາ ເປັນ
ຜູ້ພາທາງ ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ຄະນະເອົາຕົວຫລຸດພື້ນຈາກມັດຈຸລາດແຫ່ງຄວາມ
ຕາຍ.

ຢູ່ໃນບົດບັນທຶກຄວາມຈຳຂອງສະຫາຍດ່າວ ວິນັດຮຸນ ແລະສະ
ຫາຍສິມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ ເປັນບົດບັນທຶກທີ່ສະແດງໃຫ້ເຫັນເຖິງ
ຄວາມເປັນໃຈສະໜັບສະໜູນຂອງມະຫາຊົນອັນໂພສານ ຢູ່ເຂດແນວ
ຫລັງຂອງສັດຕູຕໍ່ກຳລັງຂອງການປະຕິວັດ, ພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ເຊື່ອງຊ້ອນ
ອາຫານການກິນຊຸບລ້ຽງພະນັກງານດ້ວຍທຸກຮູບການ. ຢູ່ໃນບົດດັ່ງກ່າວ
ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນຄວາມເປັນຈິງອັນສວຍສົດງົດງາມຂອງຄວາມສາມັກຄີ
ຮວມເປັນຮວມຕາຍນຳກັນລະຫວ່າງພະນັກງານ ປະຕິວັດລາວ ກັບພະ
ນັກງານ ປະຕິວັດຫວຽດນາມ ກໍ່ຄືປະຊາຊົນຂອງສອງຊາດ ເວລາໃດ
ກໍ່ຄຽງບ່າຄຽງໄລ່ກັນຕໍ່ສູ້ ຕ້ານສັດຕູຕົວດຽວກັນເພື່ອອຸດົມການ ແຫ່ງ
ຄວາມເປັນເອກະລາດ ແລະອິດສະລະພາບ. ບໍ່ວ່າສະໄຫມຕໍ່ຕ້ານພວກ
ລ່າເມືອງຂຶ້ນຝຣັ່ງເສດ ກໍ່ຄືສະໄຫມຕ້ານການແຊກແຊງຮຸກຮານຂອງ
ຈັກກະພັດອາເມລິກາ ພັກ ແລະລັດຖະບານຫວຽດນາມກໍ່ໄດ້ສົ່ງລູກ
ຫລານ ຂອງຕົນເຂົ້າມາເຮັດໜ້າທີ່ການປະຕິວັດສາກົນຢູ່ປະເທດ
ລາວຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງປະຊາຊົນລາວ. ພວກ
ເພື່ອນຫວຽດນາມເຫລົ່ານັ້ນໄດ້ອຸທິດຊີວິດ ໃນຜົນແຜ່ນດິນລາວເປັນຈຳ
ນວນທີ່ບໍ່ສາມາດຈະນັບເປັນຕົວ ເລກ ຫລືມູນຄ່າໄດ້ ແລະ ລາວເຮົາເອງ
ກໍ່ໄດ້ມີຄຸນງາມຄວາມດີໃຫ້ແກ່ການປະຕິວັດຫວຽດນາມເຊັ່ນ ດຽວກັນ.
ດ້ວຍການອະນຸຍາດໃຫ້ເພື່ອນຫວຽດນາມເດີນທັບຜ່ານດິນ
ແດນລາວທັບລົງໄປປົດປ່ອຍພາກໃຕ້ຫວຽດນາມ.

ອ່ານບົດບັນທຶກ “ຄວາມຊຶ່ງຈໍາໃນປາລາວ” ຈະເຮັດໃຫ້ພວກ
ເຮົາເຫັນວ່າ ວຽກງານເຄື່ອນໄຫວຢູ່ເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູເປັນວຽກ
ທີ່ສ່ຽງເປັນສ່ຽງຕາຍ ຝາກຊີວິດໄວ້ນໍາເສັ້ນຜົມ. ໃນໄລຍະການປະຕິວັດ
ຊາດ ປະຊາທິປະໄຕຫລາຍທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ມີພະນັກງານປະຕິວັດ
ນັບເປັນຮ້ອຍ ເປັນພັນຄົນໄດ້ເສຍສະລະຊີວິດ ຢູ່ໃນຂົງເຂດແນວຫລັງ
ຂອງສັດຕູຢ່າງງຽບໆ ຍ້ອນວ່າ ເມື່ອຖືກເສຍລັບ ຫລືຖືກສັດຕູຈັບໄດ້
ພວກສະຫາຍດັ່ງກ່າວຍອມຕາຍດີກວ່າຈະໂຂຄວາມລັບ.

ການທີ່ປະເທດລາວເຮົາມີເອກະລາດ ແລະຄວາມສະຫງົບສຸກ
ຄືສູ່ນີ້ ແມ່ນເນື່ອງມາຈາກຄວາມເສຍສະລະເລືອດເນື້ອ ແລະຊີວິດ
ຂອງພະນັກງານປະຕິວັດ ແລະປະຊາຊົນລາວສອງຊາດລາວ-ຫວຽດ
ນາມ ຮ່ວມຢູ່ໃນນັ້ນ ມີຢາດເລືອດຂອງເພື່ອນສະຫາຍພະນັກງານທີ່
ເຄື່ອນໄຫວຢູ່ເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູ.

ປະທານ ສະມາຄົມ ນັກປະພັນລາວ

ຈັນທິ ເດືອນສະຫວັນ

ຮັກກັນຫມາຍຫມັ້ນຫລາຍສັນພູກໍ່ປີ້ນໄຕ່

ບັດອວຍພອນປີໃຫມ່ຈາລຶກເຖິງອະດີດ

ເມື່ອງໃນໂອກາດວັດກຸດປີບິງຕີ (1996), ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຮັບບັດອວຍພອນປີໃຫມ່ ຈາກເພື່ອນລາວຄົນໜຶ່ງ ເຂົາຄືສະຫາຍ ສົມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ ຜູ້ຊຶ່ງເຄີຍຮ່ວມທາງໄປປະຕິບັດໜ້າທີ່ໄລຍະຍາວຢູ່ເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູທີ່ວຽງຈັນຊຸມປີ 1968 ຫາ 1970 ເຫດ ການດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ມີວັນຫລົງລືມ.

ບັດອວຍພອນປີໃຫມ່ທີ່ສະຫາຍ ສົມສະຫວາດ ຝາກໃຫ້ນັ້ນ ເປັນບັດທີ່ພົມດ້ວຍ 3 ພາສາ, ລາວ, ຝຣັ່ງ ແລະອັງກິດ ອັນເປັນບັດອວຍພອນສຳລັບລັດຖະມົນຕີ ກະຊວງການຕ່າງປະເທດຂອງລາວຕໍ່ເພື່ອນມິດທົ່ວໄປ ເມື່ອຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຮັບບັດດັ່ງກ່າວກໍ່ຖືວ່າເປັນໂຊກວາດສະຫນາ ແລະເປັນກຽດຢ່າງຍິ່ງ.

ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມສະອ້ອນຕື່ນຕັນໃຈຕໍ່ຕົວອັກສອນບໍ່ເທົ່າໃດແຖວ ຊຶ່ງສະ ຫາຍຂຽນເປັນພາສາຫວຽດດັ່ງນີ້ :

“ ອ້າຍຕ້ຽນທີ່ຮັກແພງ ”

ເມື່ອງໃນໂອກາດປີໃຫມ່ ອວຍພອນໃຫ້ອ້າຍເອື້ອຍ ແລະພວກຫລານຈິ່ງມີສຸຂະພາບເຂັ້ມແຂງ ຄອບຄົວມີຄວາມສະຫງົບສຸກ, ນ້ອງເອງເວລາໃດກໍ່ຄິດຮອດຄິດເຖິງອ້າຍເອື້ອຍ ຄິດເຖິງຊຸມມື້ທີ່ສອງອ້າຍນ້ອງພວກເຮົາຮ່ວມກັນເຄື່ອນໄຫວຢູ່ແນວຫລັງສັດຕູທີ່ວຽງຈັນ.

ຫວັງເປັນຢ່າງຍິ່ງວ່າ ຈະໄດ້ພົບອ້າຍອີກເທື່ອໃໝ່ "

ອ່ານແຖວອັກສອນອວຍພອນ ຄຳເວົ້າທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍຄວາມ
ຮັກແພງຖານອ້າຍນ້ອງ ເພື່ອນສະຫາຍດັ່ງກ່າວ ເຮັດໃຫ້ຂ້າພະເຈົ້າ
ບໍ່ອາດສະກັດກັ້ນຢາດນຳຕາແຫ່ງຄວາມອັກອັນ ຕັນໃຈ ຊຸ່ງມັນ
ເປັນຄວາມຮັກທີ່ກັນກອງອອກຈາກຫມາກຫົວໃຈຂອງເພື່ອນສະ
ຫາຍລາວທີ່ມີຕໍ່ຄົນຫວຽດນາມ ແລະປະເທດຫວຽດນາມອ້າຍນ້ອງ.

ຄຳຄືນຂອງມື້ເນົາທີ່ນະຄອນຫລວງວຽງໄພຍັງບໍ່ມີສຽງຈູດໝາກ
ໂພກ, ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ຫລັບບໍ່ນອນ, ມີຂອງຂ້າພະເຈົ້າຈັບປາກກາ ເພື່ອ
ຂຽນຈົດຫມາຍຝາກໃຫ້ສະຫາຍ ສົມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ, ໃນ
ຈົດຫມາຍ ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ທວນຄືນເຫດການຕ່າງໆ ຂອງອະດີດທີ່
ສອງຄືນເຄີຍຜ່ານຜ່າ, ໃນຈົດຫມາຍຍັງໄດ້ຝາກຄວາມຢັ້ງຢາມ
ຖາມຂ່າວເຖິງເພື່ອນຮ່ວມງານ ໃນຄາວຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຮ່ວມຢູ່ໃນຊຸມຄອງ
ດຽວກັນ ເພື່ອພາລະກິດປົດປ່ອຍຊາດຂອງສອງປະເທດໃນ
ຈົດຫມາຍຂ້າພະເຈົ້າມຸ່ງຫວັງວ່າມື້ໜຶ່ງຂ້າງໜ້າ ພວກເຮົາຍັງຈະໄດ້
ພົບກັນເພື່ອທວນຄືນຊີວິດໃນອະດີດ...

ຄວາມມຸ່ງຫວັງແມ່ນແນວນັ້ນແທ້, ແຕ່ຂ້າພະເຈົ້າຄິດວ່າການ
ທີ່ຈະພົບກັນນັ້ນ ມັນບໍ່ແມ່ນເລື່ອງງ່າຍດາຍ, ຈະບໍ່ເຫມືອນສະໄຫມ
ສົງຄາມ ພໍແຕ່ມີຄຳສັ່ງຂອງຂັ້ນເທິງ ທຸກຄົນເອົາຖົງພາຍໃສ່ຫລັງ
ແລ້ວຕ່າງກໍ່ພາກັນອອກເດີນທາງຮ່ວມກັນ, ແຕ່ໃນປະຈຸບັນ, ຂ້າພະ
ເຈົ້າເອງພື້ນກະສຽນອາຍຸ ແລະອອກພັກຜ່ອນກິນບຳນານ ແລະກໍ່
ອອກພັກຜ່ອນຄ້ອມພໍດີໃນຂະນະທີ່ຝ່າຍລາວ ໄດ້ເຊີນຊຽວຊານ
ຫວຽດນາມໄປຢັ້ງຢາມລາວ, ພວກທີ່ຖືກເຊີນນັ້ນ ຊຳພັດແມ່ນ
ຊຽວຊານດ້ານການທະຫານ ສ່ວນຂ້າພະເຈົ້າພັດໂຍກຍ້າຍຈາກຝ່າຍ

ທະຫານໄປປະຕິບັດງານຝ່າຍພົນລະເຮືອນຍ້ອນແນວນັ້ນ ການທີ່
ຈະໄປຢາມລາວຢາມເພື່ອນສະຫາຍເກົ່ານັ້ນຄົງຈະບໍ່ມີຫວັງເສຍ
ແລ້ວ.

ເມື່ອຫວນຄົນເຖິງຊຸມປີ 1983 ຫາ 1990, ຂ້າພະເຈົ້າໄດ້ຖືກ
ທາງການແຕ່ງຕັ້ງໃຫ້ໄປວຽງຈັນ ເພື່ອຮ່ວມມືກັບຝ່າຍລາວຮຽບ
ຮຽງປຶ້ມປະຫວັດສາດຂອງລາວ, ຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບປະຫວັດຂອງພັກ
ປະຊາຊົນປະຕິວັດລາວ, ແລະຮ່ວມກັບຝ່າຍລາວຊຽນປຶ້ມກ່ຽວກັບ
ຊົນເຜົ່າວິທະຍາຂອງລາວ, ໃນເວລານັ້ນ ສະຫາຍ ພູມີ ວົງວິຈິດ ຜູ້
ວ່າການປະທານປະເທດ ສ.ປ.ປ. ລາວ, ກຳມະການກົມການເມືອງ
ສູນກາງພັກ ຮັບຜິດຊອບການຊີ້ນຳບັນດາໂຄງການຄົ້ນຄ້ວາວິທະຍາ
ສາດ ສັງຄົມ ໄດ້ກ່າວວ່າ ເມື່ອໃດຫາກຊຽນສຳເລັດແລ້ວຈະເຊີນໄປ
ຢ້ຽມຢາມທ້ອງຖິ່ນຕ່າງໆ. ແຕ່ແລ້ວ, ທ່ານພູມີ ວົງວິຈິດໄດ້ຈາກໂລກ
ນີ້ໄປກ່ອນ ຈິ່ງເຮັດໃຫ້ຄຳສັນຍາຂອງທ່ານບໍ່ອາດປະຕິບັດໄດ້.

ສ່ວນສະຫາຍ ສົມສະຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດ ຊຶ່ງປັດຈຸບັນຍັງ
ຢູ່ໃນຖານະເປັນກຳມະການສູນກາງພັກ ລັດຖະມົນຕີວ່າການກະ
ຊວງການຕ່າງປະເທດ, ຫົວໜ້າກຳມາທິການ ການຕ່າງປະເທດ
ຂອງສູນກາງພັກ, ຖ້າເມື່ອໃດທ່ານຫາກເດີນທາງໄປຫວຽດນາມ ພາ
ລະຫນ້າທີ່ຕົ້ນຕໍຂອງທ່ານຈະເປັນລັກສະນະທາງການຫລາຍກວ່າ
ຈະເອົາເວລາຫວ່າງຢູ່ໃສເພື່ອໄປຢ້ຽມຢາມເພື່ອນເກົ່າ ນັ້ນຍັງບໍ່ເວົ້າ
ເຖິງບັນດາຫລັກການຕ່າງໆ.

ແຕ່ແລ້ວ, ຂ້າພະເຈົ້າບໍ່ນຶກບໍ່ຝັນຈັກດີວ່າ ຄຳຄືນມື້ໜຶ່ງຂອງ
ເດືອນມີນາ 1996 ສະ ຫາຍສົມສະຫວາດ ພ້ອມພັນລະຍາ ແລະ
ລູກຊາຍຂອງເພິ່ນໄດ້ໄປເຮືອນ ຂ້າພະເຈົ້າ ຂ້າພະເຈົ້າພ້ອມຄອບ

ຄົວບໍ່ຊ່າງຈະພັນລະນາຕໍ່ຄວາມພາກພູມໃຈຕໍ່ການມີຫນ້າຂອງ
ເພື່ອນເກົ່າ ທີ່ມາປາກົດຢູ່ໃນເຮືອນຂອງຕົນຢ່າງບັງເອີນຄືແນວນີ້.

ພັນລະຍາຂອງສະຫາຍ ສົມສະຫວາດໄດ້ມອບຜ້າລາຍດອກ
ເພື່ອຕັດເສື້ອໃຫ້ພັນລະຍາຂ້າພະເຈົ້າ, ນາງບໍ່ຮູ້ພາສາຫວຽດນາມໄດ້
ແຕ່ຫົວຍິ້ມ ຮອຍຍິ້ມໄດ້ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນເຖິງຄວາມສະຫນິດຮັກ
ແພງ, ພັນລະຍາຂ້າພະເຈົ້າອັກອັນຕັນໃຈ ແລະເຫັນອີກເຫັນໃຈຢ່າງ
ຍິ່ງ. ເຂົາທັງສອງກອດຊົມກັນເຫມືອນດັ່ງເຄີຍເປັນພີ່ນ້ອງກັນມາດົນ
ນານແສນນານແລ້ວ ມື້ນີ້ໄດ້ກັບຄືນມາພົບຫນ້າພໍ່ຕາກັນອີກເທື່ອ
ໃຫມ່.

ສະຫາຍ ສົມສະຫວາດ ກ່າວຕໍ່ພັນລະຍາຂ້າພະເຈົ້າວ່າ :

“ ເອື້ອຍເປັນພະນັກງານຫວຽດນາມຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ມີວິລະກຳຢ່າງ
ໃຫຍ່ຫລວງຕໍ່ການປະຕິ ວັດລາວ, ເອື້ອຍບໍ່ເຄີຍໄປເຄື່ອນໄຫວຢູ່
ເມືອງລາວ ແຕ່ເອື້ອຍຊຳພັດແທນຜົວລ້ຽງລູກ 3 ຄົນ, ຮັບປະກັນການ
ງານທຸກຢ່າງຢູ່ທາງແນວຫລັງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ອ້າຍຕ້ຽນມີຄວາມ
ສະຫງົບອຸ່ນອຸ່ນໄປເຮັດວຽກສາກົນຢູ່ທາງເມືອງລາວ, ຂໍສະແດງ
ຄວາມມືນຄໍາໃຈທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ຂອງເອື້ອຍ ຂອບໃຈພວກຫລານ ! ”.

ສະຫາຍ ສົມສະຫວາດໄດ້ມອບຂອງຂວັນຊື່ນໜຶ່ງທີ່ພິເສດ
ຫລາຍ ໃຫ້ແກ່ຂ້າພະເຈົ້າ, ເປັນແອບເຂົ້າທີ່ສານດ້ວຍໄມ້ໄລ່ ຊຶ່ງຄົນ
ລາວຖືວ່າ ຫນໍ່ໄມ້ໄລ່ເປັນຫນໍ່ທີ່ແຊບທີ່ສຸດແລະນິຍົມກັນກິນ, ເປັນ
ຂອງຕ້ອນທີ່ມີຄວາມຫມາຍ ເຮັດໃຫ້ລະລຶກເຖິງບຸນຄຸນຂອງປະຊາ
ຊົນຊາວວຽງຈັນ ເຖິງແມ່ນວ່າຈະຢູ່ແນວຫລັງຂອງສັດຕູ ແຕ່ຊາວ
ບ້ານໄດ້ຊຸບລ້ຽງ ແລະປ້ອງກັນພວກເຮົາໃນສະໄຫມຫົວລ້ຽວຫົວຕໍ່
ຂອງບັນກວາດລ້າງຢ່າງໃຫຍ່ຂອງສັດຕູ ປະຊາຊົນພື້ນຖານໄດ້ຊ່ວຍ

ເຫລືອພວກເຮົາສຳເລັດໃນການປະຕິບັດໜ້າທີ່.

ລູກຊາຍຂອງສະຫາຍສົມສະຫວາດ ປັດຈຸບັນພວມສຶກສາ
ຮຳຮຽນຢູ່ປະເທດໄທ, ເປັນເທື່ອທຳອິດທີ່ຫລານໄປເຫັນປະເທດ
ຫວຽດນາມ ບໍ່ທັນຮູ້ພາສາຫວຽດ ຫລານສົນທະນາກັບຂ້າພະເຈົ້າ
ເປັນພາສາລາວ.

“ ໃນສະໄຫມທີ່ລູກຮ່ວມເຄື່ອນໄຫວກັບພໍ່ຫລານນັ້ນ ຫລານ
ຍັງບໍ່ທັນເກີດເທື່ອ ຫລານມີຄວາມພາກພູມໃຈເປັນຢ່າງຍິ່ງຕໍ່ຄວາມ
ຮັກແພງລະຫວ່າງລູກກັບພໍ່ຫລານ ! ”

ພັນລະຍາຂອງສະຫາຍສົມສະຫວາດກ່າວວ່າ :

“ ສາມີຂອງນ້ອງໄດ້ເລົ່າກ່ຽວກັບການເຄື່ອນໄຫວ ຂອງພວກ
ອ້າຍໃນຄາວຕໍ່ສູ້ກູ້ຊາດຢູ່ໃນດົງ ປ່າເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູທີ່ວຽງ
ຈັນ ມື້ນີ້ໄດ້ກັບຄືນມາພໍ່ໜ້າເຫັນຕາ ຈັ່ງແມ່ນນ້ອງດີໃຈຫລາຍ ! ”

ຂ້າພະເຈົ້າຂົນເອົາເຫລົ້າເອົາເບຍອອກມາ ເພື່ອຊຸມແຊວກັນ
ໃນມື້ບຸນທີ່ໄດ້ມາພົບພໍ່ກັນ ແຕ່ແລ້ວກໍຕ້ອງຜິດຫວັງ ເພາະທັງຝ່າຍ
ລາວ ແລະຫວຽດບໍ່ມີໃຜຮູ້ດີມເຫລົ້າດີມເບຍ ມີແຕ່ດີມນ້ຳຮ້ອນ ແລະ
ກິນຫມາກໄມ້ ການກິນຄືແນວນັ້ນ ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົາລະລຶກ ຄືນເຖິງ
ຊີວິດໃນຄາວຢູ່ເຂດແນວຫລັງຂອງສັດຕູ ພວກເຮົາມີແຕ່ດີມນ້ຳຕົ້ມ
ແລະເຂົ້າໜຽວທີ່ຊາວບ້ານເຊື່ອງຊ້ອນມາໃຫ້ ແລະຮ່ວມກັນແຂວນ
ອູ່ນອນ... ເຫດການດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ຂ້າ ພະເຈົ້າຄິດເຖິງຄຳສຸພາສິດ
ລາວທີ່ວ່າ “ ອິດທິນກິນຂີງ ກິນຂ່າ ດີມນ້ຳທ່າຕາງນ້ຳຕານ ບາດແລ້ວ
ຊິໄດ້ກິນຂອງແຊບຂອງຫວານ ”

ນັ້ນລະ, ຄຸນຄ່າຂອງຄວາມຮັກຄວາມແພງ, ເປັນຄວາມຮັກ
ຄວາມແພງທີ່ກັນກອງອອກມາຈາກແປວໄຟແຫ່ງສິງຄາມກູ້ຊາດ ກູ້

ເອກະລາດ ເປັນຄວາມຮັກແພງທີ່ມາຈາກນ້ຳເທື່ອ, ນ້ຳໄຄຈາກ
ຄວາມທຸກຄວາມໂສກ ແລ້ວຈຶ່ງເກີດມີຄວາມຊື່ນຄືນີ້, ເຖິງຈະຮັກ
ກັນ ຫມາຍຫມັ້ນ ຫລາຍສັນພູກໍ່ປົນໄຕ່ ແຕ່ເມື່ອເຖິງຄາວອຳລາຄາ
ຈາກ ພວກເຮົາກໍ່ຕ້ອງລາຈາກກັນໃນທ່າມກາງແຫ່ງຄວາມອາໄອ
ອາວອນ, ຂ້າພະເຈົ້າ ແລະຄອບຄົວໄດ້ອອກສິ່ງພວກເພິ່ນຮອດປະ
ຕູລິດ ພວກເຮົາກອດຈູບກັນຢ່າງແຫມ້ນ ແລະສະຫາຍ ສົມສະ
ຫວາດຝາກຄວາມຫວັງວ່າ ພວກເຮົາຍັງຈະໄດ້ພົບກັນເທື່ອໃໝ່ !

ຊຸມມືຢູ່ຫວຽດນາມ

ມັນຈະເປັນສິ່ງທີ່ຍັງບໍ່ພຽງພໍ ຫາກບໍ່ກ່າວເຖິງຊຸມມືທີ່ຮ່ວມ ວຽກນຳກັນຢູ່ປະເທດຫວຽດ ນາມອັນເປັນບ່ອນທີ່ສະຫາຍ ສົມສະ ຫວາດ ເລັ່ງສະຫວັດໄດ້ຮ່ວມເຮັດວຽກກັບພວກເຮົາ ກ່ຽວກັບການສັງ ລວມສະຖານະການດ້ານສັງຄົມ ແລະບັນຫາຊົນເຜົ່າຢູ່ລາວ ຫລັງ ຈາກໄດ້ພ້ອມພາກັນໄປປະຕິບັດງານເພື່ອຄົ້ນຄ້ວາເປັນເວລາ 3 ຄັ້ງຢູ່ ໃນ 8 ແຂວງໃນປີ 1964 ເຖິງປີ 1968 ຢູ່ລາວດ້ວຍຈຸດພິເສດສະ ພາບໃນຍາມນັ້ນທຸກເທື່ອທີ່ໄປປະຕິບັດງານແຕ່ລະຄັ້ງ ພວກເຮົາ ຕ້ອງກັບຄືນວຽງໄຊ ເພື່ອລາຍງານຫມາກຜົນຂອງວຽກໃຫ້ຄະນະ ປະຈຳສູນກາງຊາບ. ປີ 1968 ອາເມລິກາຍິງຖະຫລົ່ມນະຄອນຫລວງ ຮ່າໂນ້ຍຢ່າງຫນັກຫນ່ວງ ພວກເຮົາຕ້ອງປ່ຽນສະຖານທີ່ເຮັດວຽກຢູ່ ເຂດປອດໄພ ທີ່ຕາແສງກາດບັງ ເມືອງຮວ່າຍດິກ ແຂວງຮ່າໄຕ.

ກາດບັງ ເປັນຕາແສງຫນຶ່ງທີ່ຕັ້ງຢູ່ຝັ່ງແມ່ນ້ຳໄດ, ນ້ຳສາຍນີ້ຈະ ແຫ້ງແລ້ງໃນລະດູຮ້ອນ ແຕ່ພໍເຖິງລະດູຝົນ ນ້ຳແດງ ແລະນ້ຳສາຍ ອື່ນໆຈະໄຫລໂຮມເຂົ້າກັນ . ເຮັດໃຫ້ຂົງເຂດດັ່ງກ່າວເປັນສາຍນ້ຳ ແກ່ງກວ້າງຂວາງສຸດສາຍຕາ.

ໃນເວລາທີ່ພວກເຮົາໄປຢູ່ໃຫມ່ໆນັ້ນນ້ຳສາຍນີ້ແຫ້ງ, ສອງຟາກ ຝັ່ງຈະເຕັມໄປດ້ວຍພືດພັນສີຂຽວອຸ່ມທຸ່ມ, ມີຕົ້ນໄມ້ໃຜ່ສີຂຽວປະດັບ ໃຫ້ຫມູ່ບ້ານເປັນຈຸ່ມໆ, ເຮືອນຂອງຊາວບ້ານມຸງດ້ວຍໃບອ້ອຍ. ຕາມ ທຳມະດາໃນຍາມທີ່ບໍ່ມີສຽງເຮືອບິນຖິ້ມລະເບີດບໍ່ມີສຽງປີນປ້ອງ ກັນອາກາດສະຍານຍິງໂຕ້ຕອບເຮືອບິນຂອງຂ້າເສິກໃນສະຖານ

ທີ່ແຫ່ງນີ້ຈະກາຍເປັນດິນແດນແຫ່ງຄວາມສະຫງ່າດຽບ.

ບັນດາເຈົ້າຂອງເຮືອນທີ່ພວກເຮົາໄປພັກອາໄສນັ້ນ ລ້ວນແຕ່ເປັນຄົນໃຈດີກັນທັງນັ້ນ, ພວກຊາວບ້ານໃຜໆກໍຮູ້ວ່າ ຮ່ວມຢູ່ໃນຫມູ່ພະນັກງານທີ່ອົບພະຍົບມາອາໄສຢູ່ນຳນັ້ນ ມີທັງເພື່ອນສະຫາຍລາວ. ຊາວບ້ານໄດ້ຮ່ວມກັນຊ່ວຍຊຸດຊຸມຫລົບໄພ, ພວກເຂົາໄດ້ຊ່ວຍຕັດໄມ້ໄຜ ເພື່ອເປັນຄານປົກຫຸ້ມເປັນຕົວອັກສອນ A. ໃນໂມງພັກຜ່ອນ ຊາວບ້ານກໍຄືເຈົ້າຂອງເຮືອນຕ່າງກໍນຳເອົາມັນດ້າງ ແລະ ຫມາກຖົ່ວດິນທີ່ຕົ້ມສຸກແລ້ວມາໃຫ້ພວກເຮົາກິນຫລິ້ນ :

“ ພວກອາວ ພວກລຸງລອງຊົມເບິ່ງ ພຶດພັນຂອງຊາວສວນຫວຽດນາມຈະເຫມືອນກັບພຶດພັນຂອງເມືອງລາວ ຫລືບໍ່ ? ”.

ໄປລີ້ໄພຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ມັນກໍມີອັນມ່ວນຂອງມັນ, ພໍຕົກຍາມອັດສະດີ ພວກເຮົາຍ່າງລົງໄປຫາແມ່ນ້ຳເພື່ອອາບ, ພວກເຮົາທັງອາບ ທັງເອົາຕີນຄ້ວດເຂ່ຍເອົາຈຳພວກຫອຍກີ້ ທີ່ໃຫຍ່ສຳຜາມີຖ້ຳໄດ້ຮອດ 7° ຫາແປດໂຕຖືວ່າໄດ້ຫມໍ້ແກງສົ້ມຫມໍ້ຫນຶ່ງ, ເມື່ອກິນແລ້ວຈະເຮັດໃຫ້ເຢັນສະບາຍ.

ຢູ່ກາດບັງ, ພໍຕົກຄຳມືດ ຈຳພວກຊຽດຕະປາດຕ່າງກໍສົ່ງສຽງແຂ່ງກັນຮ້ອງຕາມບຶງຫນອງ, ພວກເພື່ອນລາວຕ່າງກໍແປກປະຫລາດຊຽດຕະປາດຫລາຍປານນັ້ນ ແຕ່ບໍ່ເຫັນຊາວບ້ານໄປຈັບຂາຍ ຫາກມີແຕ່ໄປກ້ານເອົາຈຳພວກກົບເທົ່ານັ້ນ. ຕໍ່ຄຳຂັດຂ້ອງດັ່ງກ່າວ, ທ່ານເຈົ້າຜູ້ເປັນເຈົ້າຂອງເຮືອນຫົວ ແລະເວົ້າວ່າ:

“ ພວກຂ້ອຍສະຫງວນຮັກສາຊຽດຕະປາດໄວ້ ເພື່ອໃຫ້ມັນບັນເລງດິນຕີໃຫ້ຊາວບ້ານຟັງໃນຍາມຄຳຄືນ ”.

ມີເທື່ອຫນຶ່ງ, ລຸງຕົ້ນພະນັກງານທີ່ອາວຸໂສກວ່າຫມູ່ຂອງຝ່າຍ

ລາວໄດ້ເວົ້າຫລິ້ນແກມ ອີ່ຫລີວ່າ :

“ພວກມັນບັນເລງຫມົດຄືນຊອດແຈ້ງ ເຮັດໃຫ້ພວກເຮົານອນ
ບໍ່ຫລັບ ຢາກຊື້ນຳຊາວບ້ານເຂົາຈະຂາຍ ຫລີບໍ່ ? ”

ທ່ານເຈິມຕອບວ່າ :

“ອັນວ່າຂາຍນັ້ນ ຄົງຈະບໍ່ຂາຍ ຖ້າພວກອາວ ພວກລຸງຫາກ
ສາມາດຈັບມັນໄດ້ ແມ່ນຈະໃຫ້ລ້າ ບໍ່ເອົາເງິນ ”.

ເປັນອັນວ່າຄືນຂອງມື້ນັ້ນ ພວກເຮົາພາກັນໄປຈັບຂຽດ
ຕະປາດ ໂດຍແມ່ນທ່ານເຈິມເປັນຜູ້ພາທາງ, ໃນຄະນະ ສະຫາຍສົມ
ສະຫວາດ ເປັນຄົນຕາໄວກວ່າເພິ່ນ, ພວກຂຽດຕະ ປາດທີ່ລີ້ຢູ່ຕາມ
ພູມຫຍ້າແລະ ຈອກແມນແຕ່ຫົວອອກມາໜ້ອຍດຽວ ແຕ່ສະຫາຍກໍ
ຍັງສາ ມາດແນມເຫັນ ແລະຈັບໄດ້, ແສງຂອງບັ້ງໄຟສາຍເຍືອງໃສ
ຕາຂອງພວກ ຂຽດ ພວກມັນເຮັດຕາໂຫລກໂລ້ ມີລັກສະນະທ້າທາຍ
ຈົນຮອດຍາມຕົກຢູ່ໃນອີ່ງມີ ຈິ່ງຄ່ອຍໃຊ້ 4 ຕົນຢັ້ນ, ທ່ານເຈິມ ມັກ
ຈະຢອກໄຍ ສະຫາຍ ສົມສະຫວາດວ່າ :

“ ສະຫາຍສົມສະຫວາດເກັ່ງທາງດ້ານຈັບຂຽດຕະປາດ ແຕ່
ບໍ່ເກັ່ງຈັບກົບ ສະຫາຍຢາກໄປຈົມກົບບໍ່ ຂ້ອຍຈະພາສະຫາຍໄປ ”
ທຸກຄົນໄດ້ຍິນການຢອກໄຍດັ່ງກ່າວ ຕ່າງກໍ່ພາກັນຫົວຂຶ້ນຢ່າງພໍອົກ
ພໍໃຈ.

ທ່ານ ເຈິມພາພວກເຮົາໄປເລາະຈັບຂຽດຕະປາດ ຕາມ
ຫນອງບຶງຂອງຊາວບ້ານ, ປາກົດວ່າປະຕູຮົ້ວເຂົ້າເຮືອນ ປ່ອງຢ້ຽມ
ທຸກປ່ອງລ້ວນແຕ່ໄຂ່ຈ່າງປ່າງ, ມີບາງຄັ້ງພວກເຮົາຍ່າງກາຍເຮືອນ
ຂອງຊາວບ້ານພວກເຂົາສ່ອງໄຟສາຍມາບພຸ້ນມາບພີ້ ຝ່າຍເຈົ້າຂອງ
ເຮືອນສິ່ງສຽງອອກມາຖາມວ່າ.

“ແມ່ນໃຜເຂົ້າເດີນບ້ານ ມີວຽກຫຍັງ ? ” ພວກເຮົາພາກັນ
ຢຸດ ທ່ານເຈີມເປັນຜູ້ຕອບ ຕາງ:

“ ພໍ່ໃຫຍ່ເດີນີ້ ຫົວຫນ້າພວມພາທະຫານໄປເລາະຈັບພວກ
ກໍ່ຄວາມບໍ່ສະຫງົບ ເພາະມັນພາກັນຮ້ອງຈົນນອນບໍ່ຫລັບ ”

ເນື່ອງຈາກວ່າ ທ່ານເຈີມຕາລ່ຽວເບື້ອງຫນຶ່ງ ເພາະສະນັ້ນ
ຊາວບ້ານຈະຮຽກເຂົາວ່າທ່ານຫົວຫນ້າຕາລ່ຽວ, ເມື່ອຊາວບ້ານຮູ້ວ່າ
ພວກເຮົາພາອ້າຍນ້ອງລາວໄປຊອກຈັບຂຽດຕະປາດ ເຈົ້າຂອງເຮືອນ
ຕ່າງກໍ່ອອກມາເຊື່ອເຊີນໃຫ້ເຂົ້າໄປແວ່ຢາມ ພ້ອມທັງຖອກນ້ຳຊາ
ຂຽວໃຫ້ດື່ມ, ການໄປຊອກຈັບຂຽດຕະປາດ ໄດ້ກາຍເປັນການແລກ
ປ່ຽນທາງດ້ານວັດທະ ນະທຳແລະຮີດຄອງປະເພນີລະຫວ່າງ 2 ຊາດ
ເຮັດໃຫ້ຄວາມຮັກແພງສະຫນິດສະຫນິມລະຫວ່າງ ລາວ - ຫວຽດ
ຍິ່ງທະວີຄູນຂຶ້ນໃນຫມູ່ບ້ານດັ່ງກ່າວ, ຊາວບ້ານຕ່າງກໍ່ຍົກຍໍບໍ່ປັ້ນວ່າ
ຄົນລາວເປັນຄົນດຸຫມັນ ແລະມັກມ່ວນ. ຜ່ານການຢູ່ຮ່ວມກັບຊາວ
ຫວຽດນາມໄລຍະຫນຶ່ງເຮັດໃຫ້ສະ ຫາຍລາວຮູ້ພາສາຫວຽດນາມໄດ້
ດີພໍສົມຄວນ, ທຸກເທື່ອທີ່ສະຫາຍສົມສະຫວາດຍ່າງກາຍເຮືອນຂອງ
ຊາວບ້ານ, ພວກເດັກມັກຈະເຊື່ອເຊີນ :

“ ເຊີນອ້າຍຫວາດເຂົ້າມາຢາມແດ່ດູ ”

“ ເຮືອນນ້ອງມີອອ້ຍຫວານໃດ ”

“ ເຮືອນນ້ອງມີຫມາກຜຸກ (ສົ້ມໂອ) ອ້າຍຫວາດມັກກິນສົ້ມ
ຫມາກຜຸກບໍ່ ? ”

ສົມສະຫວາດມີການໄກ້ສິດ ກັບພວກເດັກເປັນພິເສດພວກ
ເດັກຈິ່ງສະຫນິດສະຫນິມ ຮັກໄຄ່ເພິ່ນຫລາຍ ແລະຕອບຄືນວ່າ:

“ ເຮືອນນ້ອງມີພີ່ເອີອ່ຍບໍ່ ? ”

ເຮືອນຂອງນາງເທີມ ມີຫມາກຜຸກຫວານ, ຂ້າພະເຈົ້າພາສົມ
ສະຫວາດເຂົ້າໄປເພື່ອຈະຖາມຊື່ ຜູ້ເປັນເມຍບອກໃຫ້ລູກສາວອອກ
ໄປປິດຫມາກຜຸກ. ເຈົ້າຂອງເຮືອນໄດ້ປອກ ຫມາກໄມ້ໃຫ້ແຂກກິນ
ຢ່າງເຕັມອີ່ມ ແຕ່ປະຕິເສດບໍ່ຍອມເອົາເງິນ, ຄວາມເອື້ອເພື່ອໃຈດີດັ່ງ
ກ່າວບໍ່ພຽງແຕ່ຢູ່ເຮືອນຂອງນາງເທີມ ຫາກຫມົດທຸກຫລັງຄາເຮືອນ
ຂອງບ້ານດັ່ງກ່າວ ລ້ວນແຕ່ມີໃຈສັດທາຮັກແພງພະນັກງານທັງລາວ
ແລະຫວຽດນາມທີ່ໄປເພິ່ງພາອາໄສ ບໍ່ວ່າແຕ່ກິນອ້ອຍ, ຫມາກກ້ຽງ,
ຫມາກສີດາ ເມື່ອຍິນເງິນໃຫ້ພວກເຂົາກໍ່ປະຕິເສດບໍ່ຍອມຮັບ, ສະ
ຫາຍສົມສະຫວາດ ໄດ້ສະແດງຄວາມຂອບອົກຂອບໃຈຊາວບ້ານ
ແລະສະຫາຍເວົ້າວ່າ ປະຊາຊົນຫວຽດນາມ ມີນິດໃສໃຈຄໍ້າກັນກັບ
ປະຊາຊົນລາວ ຊຶ່ງຄົນລາວມີຄຳເຕືອນສະຕິວ່າ

“ ຢູ່ໃຫ້ເຂົາຮັກ ຫນີໃຫ້ເຂົາຫອມ ” ຫລື “ ຢູ່ໃຫ້ທຳຄວາມດີຫນີໃຫ້
ເຂົາຄິດຮອດ ”

* * *

*

ເດືອນພະຈິກ ປີ 1968 ວຽກສະຫລຸບດ້ານເສດຖະກິດ ສັງຄົມໃນ
ຮ້ອຍກວ່າຫມູ່ບ້ານຂອງ 8 ແຂວງຢູ່ເຂດປົດປ່ອຍລາວ ຖືວ່າສຳເລັດບໍລິບູນ,
ແຕ່ກ່ຽວກັບການວາງນະໂຍບາຍໃຫ້ແກ່ເຂດຍາດແຍ່ງ ຫລືເຂດປົດປົກ
ຄອງຊົ່ວຄາວຂອງສັດຕູ ໃຫ້ແທດເຫມາະນັ້ນຕ້ອງໄດ້ມີທິດທາງ ແລະນະ
ໂຍບາຍຕື່ມເພື່ອໃຫ້ມັນແທດເຫມາະ, ຍ້ອນແນວນັ້ນທາງສູນກາງພັກລາວ
ຈຶ່ງໄດ້ແຕ່ງຕັ້ງພະນັກງານ ຈຳນວນຫນຶ່ງລົງໄປເຂດທົ່ງພຽງ ເພື່ອທຳການ

ຄົ້ນຄ້ວາ ໂດຍສະເພາະແມ່ນເຂດທົ່ງພຽງວຽງຈັນ. ຮ່ວມ ຢູ່ໃນຄະນະມີ
ພະນັກງານຫວຽດນາມ 3 ສະຫາຍ.

ພະນັກງານຂອງຝ່າຍລາວຈະເດີນທາງຕາມທິຫລັງ ເພາະຍັງ
ຕ້ອງໄດ້ຝຶກອົບຮົມແລະບຳລຸງດ້ານວິຊາການຈຳນວນໜຶ່ງ ຂ້າພະ
ເຈົ້າເອງຈະຮ່ວມເດີນທາງກັບເພື່ອນສະຫາຍລາວ, ກ່ອນມື້ອອກເດີນ
ທາງ, ສະຫາຍ ໄກສອນ ພົມວິຫານ ເລຂາທິການໃຫຍ່ພັກປະຊາຊົນ
ປະຕິ ວັດລາວ ໄດ້ເຊື່ອເຊີນໃຫ້ພວກເຮົາຮ່ວມຮັບປະທານອາຫານ
ຢູ່ທີ່ອາຄານ 64 ຖະໜົນຫງວຽນຢູ ອັນເປັນເຂດເຮືອນທີ່ລັດຖະບານ
ຫວຽດນາມຈັດໃຫ້ຜູ້ນຳຊັ້ນສູງ ຂອງຝ່າຍລາວມາພັກຜ່ອນ ແລະ ເຮັດ
ວຽກຢູ່ຮ່າໂນ້ຍ, ຮ່ວມໃນພາເຂົ້າຂອງມື້ນັ້ນມີສະຫາຍ ສາລີ ວົງຄຳ
ຊາວ ກຳມະການສູນກາງພັກ ຜູ້ຊີ້ນຳໂດຍກົງກ່ຽວກັບວຽກງານແນວ
ຫລັງສັດຕູຂອງເຂດທົ່ງພຽງວຽງຈັນ ກໍ່ແມ່ນກະໂຕສະຫາຍສາລີເອງ
ທີ່ເປັນຜູ້ປຸງແຕ່ງລາບໃນຄາບເຂົ້າຂອງມື້ນັ້ນ.

ສະຫາຍເລຂາທິການໃຫຍ່ທັງກິນ ທັງດື່ມ ແລະ ໂອ້ລົມ
ສົນທະນາກັບພວກເຮົາຢ່າງເປັນກັນເອງ, ທຸກຄຳເວົ້າຂອງເພິ່ນລ້ວນ
ແຕ່ເປັນທິດຊີ້ນຳ ໃຫ້ແກ່ການໄປປະຕິບັດໜ້າທີ່ໂດຍສະເພາະຕ້ອງ
ກຳໃຫ້ແໜ້ນກ່ຽວກັບດ້ານເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງຝ່າຍຂວາທີ່ຢູ່
ໃຕ້ ການປົກຄອງຂອງພວກລ່າເມືອງຂຶ້ນແບບໃໝ່ມາເປັນເວລາ 10
ກວ່າປີ.

ຕໍ່ກັບຂ້າພະເຈົ້າເອງ, ສະຫາຍໄກສອນໄດ້ແນະນຳເປັນພິ
ເສດ ກ່ຽວກັບການຊ່ວຍ ເຫລືອແນະນຳບົດຮຽນ ເພື່ອໃຫ້ອ້າຍນ້ອງ
ລາວສາມາດເກັບກຳໄດ້ ແລະ ເຮັດລ້ອນໜ້າທີ່ ໃນຄາບເຂົ້າພວກ
ເຮົາພາກັນຍົກຈອກດື່ມເຫລົ້າເນັບເມີຍ ແກ້ມກັບລາບດິບ ແລະ ລາບ

ສຸກ ພັນກັບຜັກດິບທີ່ຫອມຫວນຊວນກິນ, ຜັກກາດຂົວ ເມື່ອຫຍ້າເຂົ້າ
ໄປແລ້ວຈະເປັນຄ້ວນທັງເຂົ້າດັງທັງເຜັດທັງແສບ ຄ້າຍຄືກັບວາຊາ
ບີຂອງຍີ່ປຸ່ນ ເມື່ອກິນແລ້ວມີຄວາມຈິດຈຳໄປຕະ ຫລອດ.

ສະຫາຍສາລີ ວົງຄຳຊາວ ເປັນຄົນບໍ່ມັກປາກຫລາຍ ເພິ່ນມີ
ແຕ່ລະດົມໃຫ້ພວກເຮົາກິນໃຫ້ຫລາຍໆ ເພື່ອມີສຸຂະພາບແຂງແຮງ
ໃນການເດີນທາງໃນມື້ອື່ນ, ອວຍພອນໃຫ້ພວກເຮົາຕ້ອງສາມັກຄີຮັກ
ແພງກັນ ພ້ອມທັງບອກໃຫ້ພວກເຮົາຕ້ອງມີຄວາມເຊື່ອຫມັ້ນຕໍ່ປະຊາ
ຊົນ ເພາະປະຊາຊົນວຽງຈັນເປັນຄົນທີ່ດີມີຈິດໃຈປະຕິວັດສູງສົ່ງ.

ລ່ອງຕາມສາຍນ້ຳງຽບ

ພວກເຮົາເລີ່ມອອກເດີນທາງຈາກນະຄອນຮ່າໂນ້ຍຜ່ານ
ເມືອງແສນ ແຂວງເງອານ ໃນທ່າມກາງຈັກກະພັດອາເມລິກາ ສຸມ
ທຸກກຳລັງທາງອາກາດຍິ່ງຖະຫລົ່ມພາກເໜືອຫວຽດ ນາມຢ່າງຫນັກ
ເພື່ອຈະເປັນການຕໍ່ລອງການເຈລະຈາທີ່ກຸງປາຣີ ປະເທດຝລັ່ງ, ລົດ
ຂອງພວກເຮົາສ່ວນຫລາຍຈະແລ່ນພຽງແຕ່ກາງຄືນ ຍ່ານໃດທີ່ຂົວ
ຖືກທຳລາຍ ຫລືເປ່ເພຈະມີ ກອງຊ່າງແສງເຂົ້າໄປສ້ອມແປງ ແລະ
ສ້າງຂົວໃໝ່ຢ່າງຫນັກ. ບິນເສັ້ນທາງແຫ່ງສິງຄາມດັ່ງກ່າວ ນອກ
ຈາກລົດຂອງພວກເຮົາແລ້ວ ຍັງມີຂະບວນລົດລຳລຽງ, ຂະບວນ
ແບກຫາບທາງບິກຂອງຄົນງານຫວຽດນາມມຸ້ງຫນ້າໄປທາງແນວ
ຫນ້າຊຽງຂວາງປານກັບມິດຍ້າຍຮັງ.

ຈາກເມືອງແສນເຂົ້າສູ່ເຂດຄັງໄຂ ພວກເຮົາຂຶ້ນລົດຫຸ້ມເກາະ
AM ທີ່ປະກອບດ້ວຍບິນກິນຫນັກ ແລະບິນປ້ອງກັນອາກາດສະຍານ
ຢູ່ທາງເຂດດິນລາວ ອາເມລິກາກໍ່ໃຊ້ຍົນທຸກປະເພດຍິ່ງຖີ່ມລະເບີດ
ຢ່າງຮຸນແຮງເຊັ່ນດຽວກັນ ລົດຂອງພວກເຮົາແລ່ນຫມົດຄືນ ແຈ້ງຢູ່
ບ່ອນໃດ ແມ່ນພັກຜ່ອນຢູ່ບ່ອນຫນ້າ ສ່ວນຫລາຍຈະພາກັນເຂົ້າໄປພັກ
ຢູ່ໃນດົງ ບ່ອນທີ່ຕົ້ນໄມ້ປົກຫຸ້ມດົກຫນາ.

ທີ່ຄັງໄຂ, ຄະນະພວກເຮົາໄດ້ພົບປະກັບທ່ານ ສິງກະໂປ ສີ
ໂຄດ ຈຸນລະມະນີ, ທ່ານ ພູນສີປະເສີດ ຜູ້ນຳຊັ້ນສູງຂອງພັກ ແລະ
ກອງທະຫານ, ພວກເພິ່ນໄດ້ແນະນຳຕື່ມກ່ຽວກັບສະພາບການ ແລະ
ສິ່ງທີ່ຄວນຈະເຮັດໃນຕໍ່ຫນ້າ. ຝ່າຍພະລາທິການປະຈຳແນວຫນ້າໄດ້

ກຽມອາຫານແຫ້ງ, ຢຸກຢາທານັງ ພ້ອມທັງສັບປ່ຽນປືນສິນຂະໜາດ
ເບົາຂອງສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ເຢຍລະມັນ ເພື່ອສະດວກ
ໃນການນຳໃຊ້ເວລາເດີນທາງ.

3 ມື້ຕໍ່ມາ, ພວກເຮົາໄດ້ຂຶ້ນລົດຂົນສົ່ງອາວຸດ ແລະສະບຽງ
ອາຫານໄປໃຫ້ແນວລົບເຂດບໍລິຄຳໄຊ ແລະຜາລະແວກ ເຂດຍອດ
ງື່ມ ໂດຍຜ່ານເສັ້ນທາງທ່າວຽງ - ທ່າໂທມ, ພໍແຕ່ ຂະບວນລົດຮອດ
ທ່າວຽງອາວຸດ ແລະສະບຽງອາຫານທັງຫມົດຈຳຕ້ອງຂົນລົງໃສ່ສາງ
ໃນທີ່ນັ້ນ. ສ່ວນຝ່າຍພວກເຮົາແມ່ນມີອ້າຍນ້ອງທະຫານ ນຳ້ງຽບໄປ
ແວ່ພັກຢູ່ບ້ານນາຄາຍ, ຍ້ອນວ່າການເດີນທາງອິດເມື່ອຍຫລາຍ ເຮັດ
ໃຫ້ລຸງບຸ້ຍຫົວຫນ້າຄະນະຂອງພວກເຮົາບໍ່ສາມາດຈະສືບຕໍ່ເດີນທາງ
ໄດ້ ລຸງໄດ້ກ່າວກັບພວກເຮົາວ່າ :

“ ພວກສະຫາຍຈິ່ງສືບຕໍ່ເດີນທາງ ເພື່ອໃຫ້ທັນກັບແຜນການ
ທີ່ວາງອອກ ສ່ວນລຸງເອງເມື່ອສຸຂະພາບດີຂຶ້ນຈະເດີນທາງໄປຕາມ
ຫລັງ ”

ກ່ອນຈະອອກເດີນທາງ ພວກເຮົາໄດ້ປຶກສາຫາລືກ່ຽວກັບ
ເສັ້ນທາງທີ່ຈະໄປ, ປະທານບ້ານນາຄາຍໄດ້ແນະນຳໃຫ້ພວກເຮົາຮູ້
ວ່າ ການເດີນທາງຕາມສາຍນຳ້ງຽບ ອ້າຍນ້ອງລາວມັກຈະລ່ອງດ້ວຍ
ແພໄມ້ປ່ອງ ເຖິງຈະມີຕາດຫລາຍຍ່ານ ແຕ່ການຂີ່ແພນັ້ນຈະຮອດ
ໄວກວ່າຢ່າງຢ່າງຊ້າກໍບໍ່ເຖິງເຄິ່ງມື້ກໍຈະຮອດເຂດພູ. ໄລຍະຜ່ານມາ
ມີແຕ່ອ້າຍນ້ອງຊົນເຜົ່າມື້ງມັກຈະຕາຍດິການຈຳຍ້ອນບໍ່ຮູ້ລອຍ ເພາະ
ສະນັ້ນ ຈິ່ງມີຄຳສັ່ງມາຈາກທາງເທິງຫ້າມບໍ່ໃຫ້ລ່ອງດ້ວຍແພ, ຜ່ານ
ມາມີ ອ້າຍນ້ອງອາສາສະຫມັກຫວຽດນາມ ທີ່ມີຈຳນວນພົນຫລວງ
ຫລາຍນັ້ນຕ້ອງເດີນດ້ວຍຕີນໄປທາງບົກ ຖ້າຫາກຈຳນວນນ້ອຍກໍຈະ

ຂໍໂທດຫຼາຍໆ

ປຶ້ມຫົວດັ່ງກ່າວ ຍັງບໍ່ສາມາດນຳ
ມາເຜີຍແຜ່ໄດ້ ເນື່ອງຈາກຍັງບໍ່
ໄດ້ຮັບການອະນຸຍາດໃຫ້ເຜີຍແຜ່
ໄດ້ຢ່າງເປັນທາງການເທື່ອ...

ດ້ວຍຄວາມຮັກແພງ